Tiivistelmä lakivaliokunnan kuulemisesta 6.5.2025/Ulosottolaitos

VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Ulosottotoimen tilannekuva

Kehysrahoitus edellyttää todella suuria säästöjä ja säästöistä huolimatta Ulosottolaitoksen kehysrahoitus on merkittävästi alijäämäinen.

Tällä hetkellä siirtyvien määrärahojen käyttö riittää vuoden 2027 loppuun. Kehysriihessä päätetyt lisäsäästöt aiheuttavat ongelmia jo entisestään tiukkaan tilanteeseen. Oikeudenhoidon selonteon rahoitus ei tuonut Ulosottoon uutta rahoitusta mutta pienensi säästövelvoitteita.

Ulosoton asiamäärät ovat lisääntyneet vuonna 2024 noin 8 %. Ulosottovelallisten määrä on kasvanut 2,2 %.

Kaikkiaan velallisia oli vuonna 2024 yhteensä 531 276 henkilöä ja 55 300 oikeushenkilöä.

Ulosottomenettelyssä on myyty ulosottoon joutuneiden kansalaisten ja yritysten asuntoja ja kiinteistöjä 3804 kappaletta.

Kaikkiaan myyntejä tehdään tällä hetkellä enemmän kuin koskaan 2000 luvulla mutta myytävien kohteiden jono kaksinkertaistuu tästä huolimatta vuosittain.

Häätöjen määrä on lisääntynyt tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Ulosottolaitoksen on varauduttava ICT kulujen kasvuun koska tietojärjestelmä on jo 25 vuoden ikäinen.

Tietojärjestelmien ja menetelmien kehittäminen on tehostanut työn tekemistä.

Rutiinitehtävien keskittämisessä valtakunnalliseen toimintoon on vielä tehostamismahdollisuuksia, jotka vaativat lainsäädännön muutoksia.

Merkittävin keino tehostaa Ulosottolaitoksen toimintaa liittyy riidattomien velkomustuomioiden käsittelyyn. Tällaisia velkomuksia, lähinnä yksipuolisia tuomioita, on arvioni mukaan jopa 6 miljoonaa kappaletta. Niiden hallinnointiin ei ole olemassa mitään rekisteriä, joten Ulosottolaitos joutuu noin 160 henkilön työpanoksella huolehtimaan siitä, että perittäväksi tulevat velkomukset saadaan oikeamääräisinä ja muutoinkin oikein perintäjärjestelmään. Luotettava rekisteri vähentäisi tarvittavaa työmäärää todella merkittävästi. Samalla se mahdollistaisi kansalaisille selkeän kuvan heidän todellisesta velkatilanteestaan ja velkojista.

Venäjä – Ukraina -tilanteen vaikutus Ulosottolaitoksen työmääriin

Venäjän vastaiset pakotteet työllistävät Ulosottolaitosta huomattavasti. Erityistäytäntöönpanon yksikön 58 henkilötyövuodesta noin 14 toimii tällä hetkellä pakotteisiin liittyvässä tutkinnassa.

Pakotetoimintaan ei ole kohdennettu lisärahoitusta, joten pakotetoiminnan hoitamisessa joudutaan tinkimään normaalista toiminnasta.

Toimipaikkaverkosto

Ulosottolaitos on tehnyt ministeriölle ehdotuksen siitä, miten toimipaikkaverkostoa olisi tarkoituksenmukaista karsia säästöjen saamiseksi ja palveluiden edelleen kehittämiseksi. Ehdotus on parhaillaan oikeusministeriössä virkavalmistelussa. Toivomme ehdotuksen nopeaa käsittelyä, jotta sen säästövaikutukset saadaan alkamaan mahdollisimman pian.

Merkitys valtiontaloudelle

Ulosottolaitoksen perintätuloksesta (1,24 miljardia euroa) kertyy yhteiskunnalle vuosittain veroina, muina julkisoikeudellisina asioina, sakkoina ja ulosottomaksuina noin 400–500 miljoonaa euroa. Prosentin lasku toiminnan tuloksessa vähentää valtion tuloja noin 5 miljoonaa euroa.

Merkitys tavalliselle kansalaiselle

Häätökohteissa olevien henkilöiden osalta ulosotto on huolehtinut riittävien muuttoaikojen toteutumisesta sekä selvittänyt asukkaiden tilannetta yhdessä sosiaaliviranomaisten sekä muiden tukea tarjoavien tahojen kanssa, jotta asunnottomuus vältetään aina kun se on mahdollista.

Myytäväksi tulee uusia kohteita lähes kaksi kertaa enemmän kuin ehditään myydä. Velallisten ja velkojien oikeusturva uhkaa merkittävästi vaarantua myyntiaikojen kasvaessa. Ajallaan etenevä realisointi auttaa velallisia hoitamaan velkojaan ja samalla kerryttää velkojille, kuten valtiolle lisätuloja.

Ulosotto toimii ikään kuin sillanrakentajana oikeuden ja käytännön välillä – se varmistaa, että oikeuden päätöksiä noudatetaan ja että velkojien ja velallisten oikeuksia suojellaan tasapainoisesti.

Veikko Minkkinen

valtakunnanvouti